

Һ'әрфед К'өрдди

Н'эрфед К'өрдү

Мъзгини
1996

Һ'әрфед К'өрди

Хвәндк'аред дәләл,

Әв к'әтеб жь бона ванә, йед ко бы һ'әрфед Руси заньн быхуньн у быньвисьн, ле һе һини хвәндьн у ньвисандьна зьмане К'өрди нәбунә. Бы зьмане К'өрди, чәнд һ'әрф һәнә кә нә бы зьмане Русийә. Әва к'әтеба һатийә чекьрьне, вәки әв һ'әрф бенә наскьрьне.

Әв к'әтеб жь дө п'арч'анә, п'арч'а ә'вьльн 16 дәрсьн, ле йа дьдө мәсәлә, мәт'әлок, у сәрһатинә, чәнд п'арч'ә жи жь Мьзгинийа Иса Мәсиһ'(Инциле) нә.

Әм бы дьл у щан һиви дькьн, кә һун бы дьл у әшқ быхуньн ве к'әтебе, у хвәндьна вә һеса пешда һәр'ә.

Д. Л. С. у Л. С.
Абовийан, 1995

Н'эрфед   К'örди

а		п	
б		п'	Бь зьмане Р'уси т'өнә
в		р	
г		р'	Бь зьмане Р'уси т'өнә
д		с	
е		т	
ә	Бь зьмане Р'уси т'өнә	т'	Бь зьмане Р'уси т'өнә
ә'	Бь зьмане Р'уси т'өнә	у	
ж		ф	
з		х	
и		һ	Бь зьмане Р'уси т'өнә
й		һ'	Бь зьмане Р'уси т'өнә
к		ч	
к'	Бь зьмане Р'уси т'өнә	ч'	Бь зьмане Р'уси т'өнә
л		щ	Бь зьмане Р'уси т'өнә
м		ш	
н		ь	Бь зьмане Р'уси т'өнә
о		q	Бь зьмане Р'уси т'өнә
ö	Бь зьмане Р'уси т'өнә	w	Бь зьмане Р'уси т'өнә

Һ'әрфед К'өрдү -1-

Дәрса 1

Щ

Ш

1. Ван хэбэра бьхуньн, у ьуне бьбиньн кө фьрция **Щ** у **Ш** ьэйә.

щъл

шъл

щә

шәш

щер'

шер

щаьъл

шабун

2. **Щ** йан **Ш** ?

Чь ь'эрф лазьмә, кө дайньнә щийе вала? (Мәсәлә: ___ер' ----> щер')

___анәга

фин___ан

___ир

___ьмәт

___әш

___әкьр

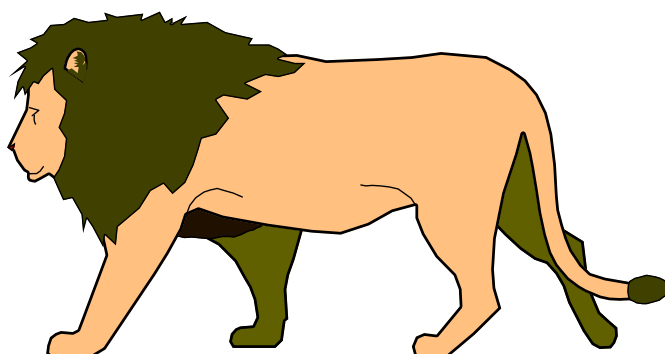
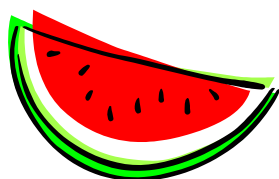
пен___

___агьрт

зәбә___

___әшьк

___ьван

Дәрса 2

П'

П

1. Ван хэбэра бьхуньн, у ьуне бьбиньн кө фьрқийа **П'** у **П** ьэйэ.

п'ир   пир

п'адша   пар

п'ешк'еш   пенщ

п'ошман   поз

2. **П'** йан **П** ?

Чь ь'эрф лазьмэ кө дайньнэ щийе вала?

___оз

___унг

___иваз

___эз

___енщ

нан___еж

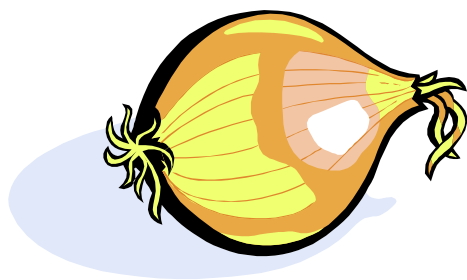
___адша

___эвк'этьн

___эмбу

___ор'ед сәри

___ьнцар'

Дәрса 3

Т'   **Т**

1. Ван хәбәра бьхуньн, у ьуне бьбиньн кӧ фьрқийа **Т'** у **Т** ьәйә.

т'ащ   тари

т'әши   тәнг

т'улә   тузык

т'ьжи   тьр'шо

2. **Т'** йан **Т** ?

Чь ь'әрф лазьмә кӧ дайньнә щийе вала?

___ ьр'шо

___ узык

кӧр'___ ьк

___ ьжи

___ ольк

р'ас___

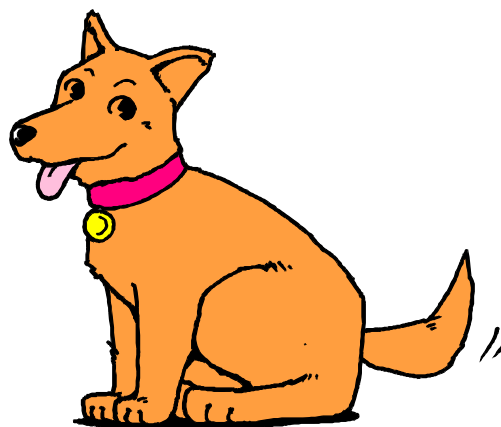
___ әнг

___ ьр'шбу

___ әндур

___ әши

___ оз

Дәрса 4

К'   **К**

1. Ван хәбәра бьхуньн, у ьуне бьбиньн кө фьрқийа **К'** у **К** ьәйә.

к'әр   кәр'

к'ози   кон

к'өрк   көр'

к'әрмеш   кәвок

2. **К'** йан **К** ?

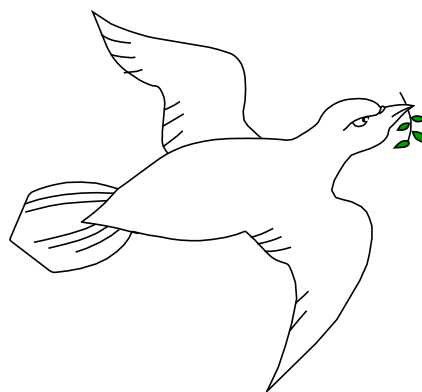
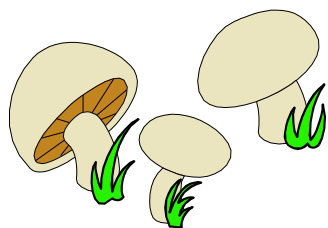
Чь ь'әрф лазьмә кө дайньнә щийе вала?

___еран   ___ари   ___еләк

___эвьр   ___эвок   ___өлм

толь___   ___әрмеш   ___ари

___он   ___ози

Дәрса 5

Ч'   **Ч**

1. Ван хәбәра бьхуньн, у ьуне бьбиньн кӧ фьрқийа **Ч'** у **Ч** ьәйә.

ч'ьвик   чәтън

ч'еләк   чекьр

ч'арә   чарп'и

ч'уч'ьк   чун

2. **Ч'** йан **Ч** ?

Чь ь'әрф лазьмә кӧ дайньнә щийе вала?

___ьвик

___әрм

дь___ьн

___йа

___адьр

кәв___и

___ок

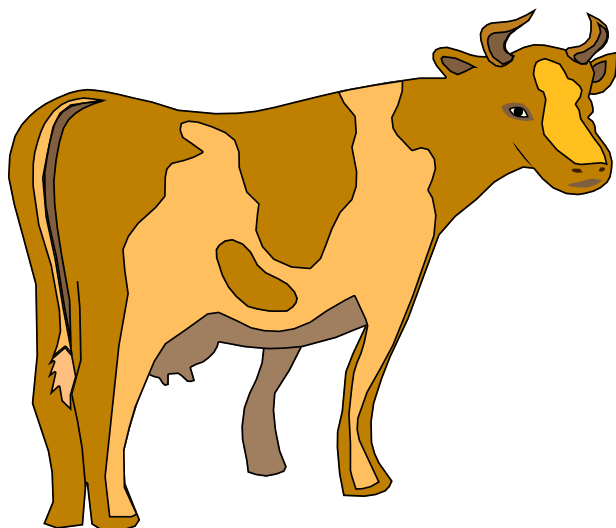
бь___ук

___ьр'

___ьл

не___ирван

___еләк

Дэрсa 6

Ә

е

1. Ван хэбэра бьхуньн, у ьуне бьбиньн кө фьрқийа Ә у е ьәйә.

әк'ьн

евар

зәр

зәр'

лэз

лейи

шәр'

шер

2. Ә йан е ?

Чь ь'эрф лазьмә кө дайньнә щийе вала?

л__йи

к'ьт__б

Г__зи

л__п

к'эрм__ш

зэб__ш

__вар

wэр'д__к

ь__к

__ре

Г__ньм

Дэрсa 7

э́   е

1. Ван хэбэра бьхуньн, у ьуне бьбиньн кё фьрция э́ у е ьэйэ.

э́вр   евар

ч'э́в   ч'елэк

дэ́ват   дери

мэ́си   меш

2. э́ йан е ?

Чь ь'эрф лазьмэ кё дайньнэ щийе вала?

м__ш

__зман

__вр

м__си

__рэбэ

__р'де

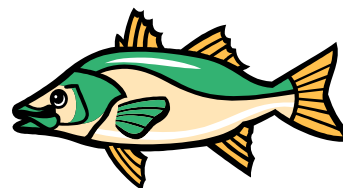
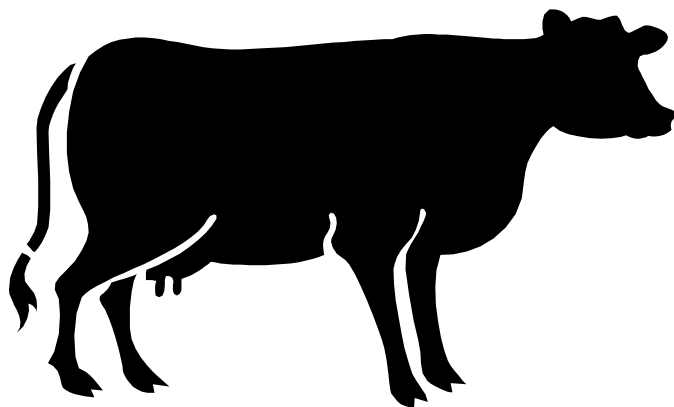
д__ри

__вар

сэр ч'__в

д__ват

т__жи

Дәрса 8

ö у

1. Ван хәбәра бьхуньн, у һуне бьбиньн кө фьрқийа ö у у һәйә.

көч'ьк куч'ьк

көр' к'ур

дөр' дур

тө т'ут

2. ö йан у ?

Чь һ'әрф лазьмә кө дайньнә щийе вала?

к__ч'ьк

г__р

к'__лм

һел__н

қ__рбан

к'евр__шк

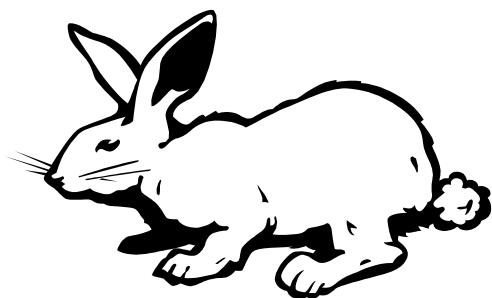
к__ч'ьк

к__ндьр

д__ман

р'__ви

һәст__

Дарса 9

Ö   О

1. Ван хэбэра бьхуньн, у ьуне бьбиньн кө фьрция **Ö** у **О** ьэйэ.

көр'   кор

дөр'   дор

щөлэ'т   щот

гөр   гот

2. **Ö** йан **О** ?

Чь ь'эрф лазьмэ кө дайньнэ щийе вала?

щ__т

К'__рд

д__шэк

к__р'эк

нивр'__ж

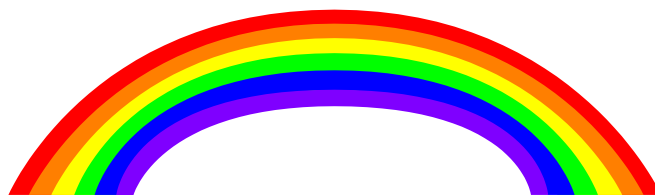
__рхан

г__вэнд

г__шт

к'эск у с__р

г__рэхвари

Дэрсa 10

Һ'

Һ

1. Ван хэбэра бьхуньн, у ьуне бьбиньн кö фьрция **Һ'** у **Һ** ьэйэ.

Һ'эвлэ

Һэвал

Һ'эфт

Һэсп

Һ'эзар

Һэбун

Һ'эким

Һек

2. **Һ'** йан **Һ** ?

Чь Һ'эрф лазьмэ кö дайньнэ щийе вала?

___елун

___екэр'ун

___эзар

___эбук

___эким

___ерск'этын

р'ö___

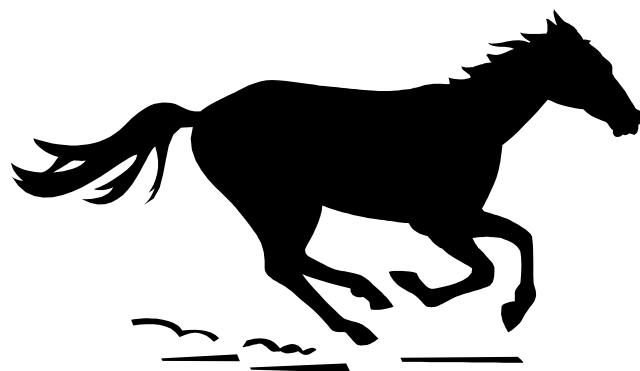
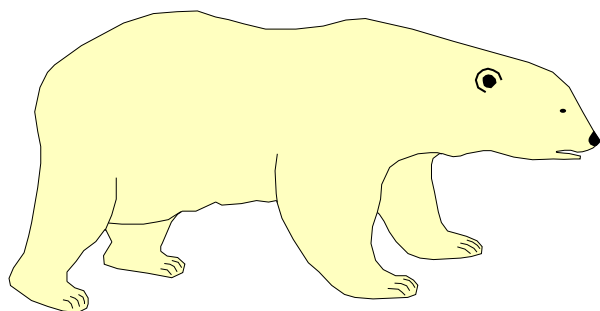
___ьри

___алк'эти

___эсп

ги___а

а

Дәрса 11

Қ

К

1. Ван хәбәра бьхуньн, у ьуне бьбиньн кө фьрқийа **Қ** у **К** ьәйә.

қаз

кар

қәнщи

кәвьр

қьр'ш

кьрын

қум

к'ур

2. **Қ** йан **К** ?

Чь ь'эрф лазьмә кө
дайньнә щийе вала?

___аз

___ари

___ьрын

___әнщи

___еч'

___эвьр

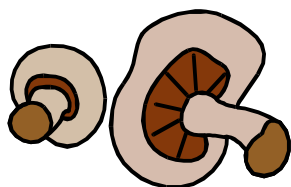
бә___

думә___әс

___ар' ___ар'к

___ант'ьр'

___өльнг

Дәрса 12

W

B

1. Ван хэбэра бьхуньн, у ьуне бьбиньн кӧ фьрқийа **W** у **B** ьэйә.

wap (wәр)

вала

wәлат

вәшартьн

wә'дә

вәбун

wана

вана

2. **W** йан **B**?

Чь ь'әрф лазьмә кӧ дайньнә щийе вала?

___әшартьн

кә___ьр

мәрь___

___әбун

щи--___ар

___әкьрьн

дә___ә

дә'___ат

кә___ок

Дәрса 13

W

X

1. Ван хэбэра бьхуньн, у һуне бьбиньн кө фьрқийа **W** у **X** һэйә.

wap

хал

wəstʲa

хьзнә

wər'dək

хэзал

wəryn

хер

2. **W** йан **X**?

Чь б'эрф лазьмә кө дайньнә щийе вала?

___ ар

___ элат

___ ьзнә

___ али

___ эзал

дә ___ ар

___ ушка мьн

___ эр'дәк

дә' ___ ат

___ элқе дьне

___ ер

Дэрсэ 14

XW

W

1. Ван хэбэра бьхуньн, у ьуне бьбиньн кӧ фьрцийа **XW** у **W** ьэйэ.

Хwэдe   wарьс

xwe   веда

xwэндьн   wэр'дэк

xwэстьн   wэ'дэ

2. **XW** йан **W**?

Чь ь'эрф лазьмэ кӧ дайньнэ щийе вала?

___эстьн

дэ___ар

___арьн

___эндьн

___эси

вэ___арьн

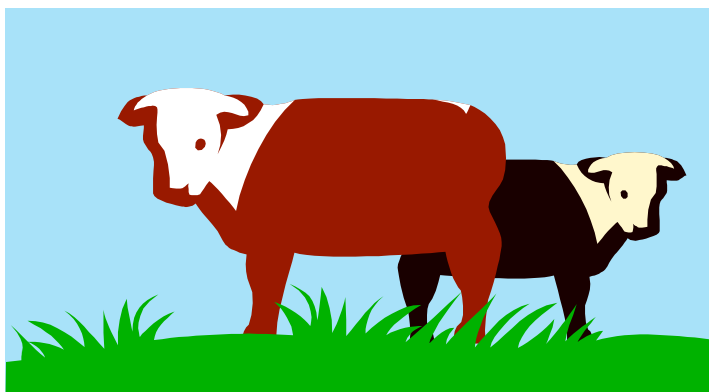
___элат

___энди

___эш

___арьс

нэ___эши

Дәрса 15

р'   **р**

1. Ван хэбэра бьхуньн, у ьуне бьбиньн кӧ фьрқийа **р'** у **р** ьэйә.

гӧр'   гӧр

кәр'   к'әр

шәр'   сәр

ьәр'и   ьәр'и

2. **р'** йан **р** ?

Чь ь'әрф лазьмә кӧ дайньнә щийе вала?

___ож

___онайи

щина___

ева___

мо___и

зе___

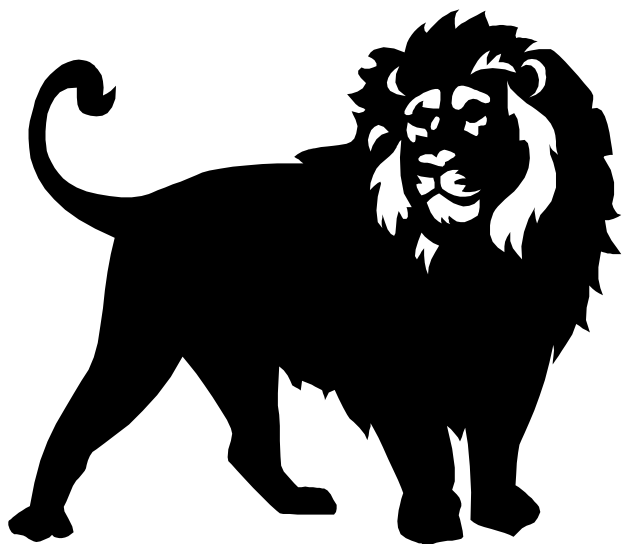
неч'и___ван

к'ев___ушк

зә___

___уви

дә___ман

Дэрсa 16

Й И

1. Ван хэбэра бьхуньн, у ьуне бьбиньн кё фьрция **Й** у **И** ьэйэ.

йар ишар

йэкти иро

йанчийэ инсан

йэк инйе

2. **Й** йан **И** ?

Чь ь'эрф лазьмэ кё дайньнэ щийе вала?

тэ__рок

мэ'с__

__нсан

__экти

__нсанти

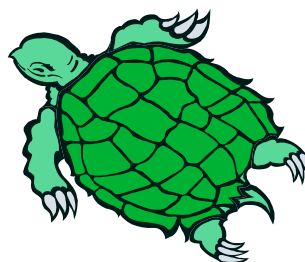
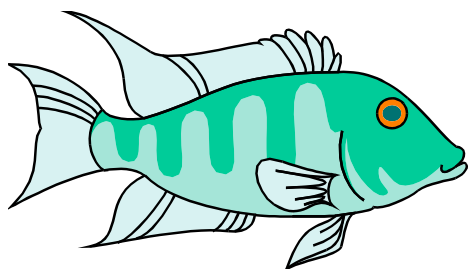
__ар

__ро

зэр__н

__нйе

р'__а т'эзэ

Хүндэна Н'эрфед К'өрдн -2-

Мэсэлэ-мэт'элок

Ван мэсэлэ-мэт'элока бьхуньн. Паше чь һ'эрф йан чь хэбэр лазьмэ, дайнын щийе вала.

1. Ақьл т'ашце зер'инэ, ль сэре һэр кэси нинэ.

(Һ'эрф лазьмэ):

А__ьл т'ашце зе__инэ, ль сэре һэр __эси нинэ.

(Хэбэр лазьмэ):

_____ т'ашце _____, ль сэре һэр _____ нинэ.

(Жь к'эрэма хвэ, ьун бьньвисьн):

_____.

2. Гава шьване пез һэбэ, пез гөрэхвари набэ.

(Һ'эрф лазьмэ):

Гава __ьване __ез һэбэ, пэз гөрэ__вари набэ.

(Хэбэр лазьмэ):

Гава _____ пез _____ һэбэ, _____ гөрэхвари _____.

(Жь к'эрэма хвэ, ьун бьньвисьн):

_____.

3. Бъра Хwәде йар бә, ә'вд нәйар бә.

(Һ'әрф лазьмә):

Бъра _____әде _____ар бә, ә'вд нә_____ар бә.

(Хәбәр лазьмә):

Бъра _____ йар бә, _____ нәйар бә.

(Жь к'әрәма хwә, ьун бьньвисьн):

---

4. Р'асто р'еда, ле р'элпо к'ореда.

(Н'эрф лазьмэ):

_____ асто _____ еда, ле _____ элпо к'ореда.

(Хэбэр лазьмэ):

_____ р'еда, ле _____ к'ореда.

(Жь к'эрэма хвэ, ьун бьньвисьн):

---

5. Дэнге э'змана, нишана барана.

(Н'эрф лазьмэ):

Д_____ нге _____ змана, ни_____ ана барана.

(Хэбэр лазьмэ):

Дэнге _____, нишана _____.

(Жь к'эрэма хвэ, ьун бьньвисьн):

---

6. Һәр сәбьрәк, херәк пер'анә.

(Һ'әрф лазьмә):

Һәр _____ эбьрәк, _____ ерәк пе _____ анә.

(Хәбәр лазьмә):

Һәр _____, _____ пер'анә.

(Жь к'эрәма хвә, ьун бьньвисьн):

---

7. Заре хвәш, бьһара дьланә.

(Һ'әрф лазьмә):

Заре _____ эш, б _____ һара дьланә.

(Хәбәр лазьмә):

Заре _____, бьһара _____.

(Жь к'эрәма хвә, ьун бьньвисьн):

---

8 Йэк, йэкэ, дөдө, к'омэкэ.

(Һ'эрф лазьмә):

_____эк, _____экэ, дөдө, _____омэкэ.

(Хәбәр лазьмә):

Йэк, _____, дөдө, _____.

(Жь к'эрәма хвә, ьун бьньвисьн):

---

9. Мэ'нийа сэргина чу гонде Мэхина.

(Һ'эрф лазьмә):

М_____нийа сэрг_____на чу г_____нде Мэ_____ина.

(Хэбәр лазьмә):

_____ сэргина _____ гонде _____.

(Жь к'эрәма хвә, ьун бьньвисьн):

---

10. Нане хвә бьһелә сьбе, шьхөле хвә нәһелә сьбе.

(Һ'эрф лазьмә):

Нане _____э бьһелә сьбе, шь_____өле _____э нәһелә сьбе.

(Хэбәр лазьмә):

Нане _____ бьһелә сьбе, _____ хвә нәһелә _____.

(Жь к'эрәма хвә, ьун бьньвисьн):

---

11. Дәүса қәнщийе қәнщи кърн, к'аре һәр мәрвайә, ле
дәүса хьрабийе қәнщи кърн, шьхөле мере чейә.

(Һ'әрф лазьмә):

Дәүса _____әнщийе _____әнщи кърн, к'аре һәр мәрвайә,
ле дә _____са _____ьрабийе қәнщи кърн, _____ьхөле мере _____ейә.

(Хәбәр лазьмә):

Дәүса _____ қәнщи кърн, к'аре һәр мәрвайә,
ле _____ хьрабийе _____ кърн, _____ мере _____йә.

(Жь к'әрәма хвә, һун бьньвисьн):

Сэрхатийед Зьмане К'орди

(Сэрхатийед жь: Щэлил у Щэлил, 1978. Зарготына К'орди. Москва: Набка.)

Һун вана бьхуньн, у паше щаба пьрса бьдьн:

1. Дьле Баве

Хортэк р'ожэкэ зьвьстанейэ багэр дэрк'этьбу дэрва, бэрфа бэр дери т'эмьз дькьр. Баве ви чьра гот, wэки сарэ эw нэр'э һондөр', көр' гөр'а баве нэкьр. Баве дит гөр'е накэ, чу нэбийе хwэ п'еч'экеда ани дани нав бэрфе.

Хорт дит чу көр' ьлда у гот: `Баво, тэ чь дьки? Нэ we быщэмьдэ? У көр'е хwэ бьрэ мал. Баве гот: `Лао, дьньер'и, көр'е тэйэ дьле тэ ле дышэwьтэ, нэ тэ жи көр'е мьни? Дьле мьн жи бона тэ дышэwьтэ?

1. К'ижан хэбэр ьэнэ, кө бь ь'эрфа ч дэстпедькьн?

2. К'ижан хэбэр ьэнэ, кө бь ь'эрфа х_ дэстпедькьн?

3. Жь к'эрэма хwэ, ван хэбэред кө w_ те дэнэ, вьра бьньвисьн:

2. Кэванийа Бирсар

Щарэке гөндик малэкеда дьбэ меван. Кэванийа мале шорбе тинэ датинэ бэр, ле кэвчи' бир дькэ. Меван дьньер'э кэвани сэрвахт набэ, дьбе: `Хушке, хушке, ща бы к'эрэма хwэ к'ере найни?' `Е', дьбе, ` меване э'зиз, те к'ер чь быки?' Дьбе: `Эзе гөне хwэ жекьм, быкьмэ кэвч'и шорбе пе быхwьм.

1. К'ижан хэбэр ьэнэ, кө бы ь'эрфа к' дэстпедькьн?
2. К'ижан хэбэр ьэнэ, кө бы ь'эрфа к_ дэстпедькьн?
3. К'ижан хэбэр ьэнэ, кө бы ь'эрфа э' дэстпедькьн?

3. Эз Нэ Жь Ви Гөндимэ

Шэвэки мэрвэки р'еви гөндэкир'а дэрбаз дьбэ, дьньер'э дө мэрвэ кемацыл к'учеда сэкьнинэ ль ьиве дьньер'ын у qar'э-qar'a wanэ. Йэк дьбежэ: `Нивэ! Йе дьне дьбежэ: `Р'ойэ! У ль ьэв дьхьн. Ч'э'в р'еви дьк'эвьн, дьсэкьньн у дьбежьн: `Эw мерька нэ динэ, эме жь ви пьрс кьн.' У йэк пьрс дькэ: `Бьра, эм к'этьнэ ь'ощэте, эз дьбежьм: ``Эв ьивэ," эw жи дьбежэ: ``На, р'ойэ." Тө гэрэ бежи чийэ? Р'еви дьфькьрэ, бежэ р'ойэ, эве дин we ль ви хэ, бежэ ьивэ, йе дьне we лехэ. Дьфькьрэ, дьфькьрэ у дьбежэ: `Гэли бьра, р'аст бежьм, эз нэ жь ви гөндимэ, ньзаньм.' Гэрдө дин жи кэр' дьбьн у дьбежьне: `Дэ wэки өсанэ р'ийа хwэда ьэр'э, тө жь мэ динтьри.'

1. К'ижан хэбэр ьэнэ, кө бь ь'эрфа й дэстпедькьн?
2. К'ижан хэбэр ьэнэ, кө бь ь'эрфа q__ дэстпедькьн?
3. К'ижан хэбэр ьэнэ, кө бь ь'эрфа ь__ дэстпедькьн?

Чэнд Хэбэра жь Мьзгинийа Иса Мэсиь' Ль Гора Мэтта

---

1. Мэтта 7:12

(Жь к'эрэма хвэ, ве бьхуньн):

Һэр чь кө һун дьхвазьн мэрв вэр'а бькьн, һун жи өса ванар'а бькьн.

(Һ'эрф лазьмэ):

Һэр чь кө _____ун дь _____азьн мэрв вэр'а бькьн, _____ун жи _____са
_____анар'а бькьн.

(Хэбэр лазьмэ):

Һэр чь кө _____ дьхвазьн мэрв _____ бькьн, _____ жи өса
ванар'а _____.

(Жь к'эрэма хвэ, һун бьньвисьн):

---

2. Мәтта 19:30

(Жь к'эрэма хвә, ве бьхуньн):

Ле гәләкед пеш we бьбьнә паш у йед паш we бьбьнә пеш.

(Һ'әрф лазьмә):

Ле гәләкед _____еш we бьбьнә _____аш у йед _____аш we бьбьнә _____еш.

(Хәбәр лазьмә):

Ле _____пеш we бьбьнә _____ у йед паш _____ бьбьнә _____

.

(Жь к'эрэма хвә, ьун бьньвисьн):

---

3. Мәтта 10:26-30

(Жь к'эрәма хвә, ве бьхуньн):

Нәтьрсын жь әвед кә лаш дькөжьн, ле нькарьн, р'өһ' бькөжьн. Ле һун жь ви
 бьтьрсын, йе кә дькарә, р'өһ' у лаш щә'ньмеда онда кә. Нә дө ч'вик бь поләки
 тенә фьротане? Ле йәк жи жь ван бейи ә'мьре Баве вә нак'әвә әрде. Өса жи
 п'ор'ед сәре вә жьмартинә. Иди нәтьрсын, чьмки һун жь гәләк ч'вика четър
 ьн.

(Һ'әрф лазьмә):

Нәтьрсын жь әвед кә ла _____ дькөжьн, ле нькарьн, _____ өһ' бькөжьн. Ле һун
 жь ви бьтьрсын, йе кә дькарә, _____ өһ' у лаш _____ ә'ньмеда онда кә. Нә дө
 _____ ьвик бь поләки тенә фьротане? Ле _____ әк жи жь ван бейи
 _____ мьре Баве вә нак'әвә _____ рде. Өса жи _____ ор'ед сәре вә жьмартинә.
 Иди нәтьрсын, чьмки _____ ун жь гәләк _____ ьвика _____ етьр ьн.

(Хэбэр лагымэ):

Нэтърсын жь әвед кӧ _____ дькӧжын, ле нькарын, _____ бькӧжын.

Ле ьун жь ви бьтърсын, ье кӧ дькаре, _____ у лаш _____ онда

кә. Нә дӧ _____ бь поләки тенә фьротане? Ле йәк жи жь ван бе

ә'мьре _____ вә нак'әвә _____. Ӗса жи п'оред сәре вә жьмартинә.

Иди нэтърсын, чьмки _____ жь гәләк _____ четьрын.

(Жь к'әрәма хвә, ьун бьньвисьн):

---

4. Мәтта 13: 44

(Жь к'эрәма хвә, ве бьхуньн):

П'адшатийа Әзмана мина хьзна әрдеда вәшарти йә. Мәрвәк we дьбинә, вәдышерә, шабуна дьчә һ'әму һәбука хвә дьфрошә у ви әрди дьк'р'ә.

(Һ'әрф лазьмә):

П'адшатийа Әзмана мина _____ ьзна әрдеда _____ әшарти йә. Мәрвәк _____ е дьбинә, вәдь _____ ерә, _____ абуна дьчә һ'әму _____ әбука хвә дьфрошә у ви әрди дьк'р'ә.

(Хәбәр лазьмә):

П'адшатийа _____ мина хьзна әрдеда вәшарти йә. _____ we дьбинә, вәдышерә, _____ дьчә һ'әму _____ хвә дьфрошә у ви әрди дьк'р'ә.

(Жь к'эрәма хвә, һун бьньвисьн);

---

5. Мэтта 13: 45-46

(Жь к'эрэма хвэ, ве бьхуньн):

Диса П'адшатийа Э'змана мина мэрвэки к'ьр'ин-фьротк'арэ, кө дөр'ед р'ьнд дьгэр'э. Гава дөр'эки п'ьр' бьна дьбинэ, дьчэ к'эму к'эбука хвэ дьфрошэ у ви дөр'и дьк'ьр'э.

(Н'эрф лазьмэ):

Диса ____ адшатийа Э'змана мина мэрвэки к'ьр'ин-фьротк'арэ, кө дөр'ед ____ьнд дьгэр'э. Гава д____р'эки п'ьр' бьна дьбинэ, дь____э к'эму к'эбука хвэ дьфрошэ у ____и дөр'и дьк'ьр'э.

(Хэбэр лазьмэ):

Диса _____ Э'змана мина мэрвэки _____-фьротк'арэ, кө _____ р'ьнд дьгэр'э. Гава _____ п'ьр' бьна дьбинэ, дьчэ к'эму _____ хвэ дьфрошэ у ви _____ дьк'ьр'э.

(Жь к'эрэма хвэ, кун бьньвисьн):

---

6. Мәтта 7:9-11

(Жь к'эрэма хвә, ве бьхуньн):

Жь вә к'ижан ә әв мәрв, вәки көр'е ви нан же бьхвәзә у дәвса нан кәвр
 бьде? Йан жи вәки мә'си бьхвәзә, дәвса мә'си мәр бьде? Ёун кө хьраб ьн,
 заньн тыштед қәнц бьднә зар'окед хвә, ле Баве вәйи ә'змана ве чьқас
 тыштед қәнц бьдә әвед кө жь ви дьхвәзын.

(Ғ'әрф ләзмә):

Жь _____ ә к'ижанә әв мәрв, вәки көр'е ви нан же бь _____ азә у дәвса нан
 _____ әвр бьде? Йан жи вәки м _____ си бьхвәзә, дәвса мә'си мәр бьде?
 Ёун кө _____ ьраб ьн, заньн _____ ьштед қәнц бьднә зар'окед _____ ә, ле
 Баве вәйи _____ змана ве _____ ьқас тыштед _____ әнц бьдә әвед кө
 жь ви дьхвәзын.

(Хәбәр ләзмә):

Жь вә _____ әв мәрв, вәки _____ ви нан же
 бьхвәзә у дәвса нан _____ бьде? Йан жи вәки _____
 бьхвәзә, дәвса мә'си мәр бьде? Ёун кө _____, заньн тыштед
 _____ бьднә зар'окед хвә, ле Баве вәйи _____ ве
 чьқас тыштед қәнц бьдә әвед кө жь ви _____.

(Жь к'эрэма хвэ, ьун бьньвисьн):

---

7. Мэтга 18: 11--14

(Жь к'эрэма хвэ, ве бьхуньн):

Көр'е Инсан ьат, кө йе ондабуйи бьгэр'э у хьлаз бькэ. Һун чава т'эхмин дькьн?
 Һэгэр сэд пэзе мэрвэки ьэбэ у йэк жь ван онда бэ, эве нод у нэһа нэһелэ
 чол у ч'ийа у ьэр'э, кө йа ондабуйи бьгэр'э? Ле гава бьбинэ, бь р'асти эз вэр'а
 дьбежьм, эве жь бона ве ье гэлэки ша бэ, нэ кө бона нод у нэһед дьн кө
 онда нэбунэ. Өса жи Баве вэйи э'змана нахвазэ, кө жь ван
 бьч'ука йэк онда бэ.

(Һ'эрф лазьмэ):

Көр'е Инсан ьат, кө йе ондабуйи бьгэр'э у _____ьлаз бькэ. Һун _____ава
 т'эхмин дькьн? Һэгэр сэд _____эзе мэрвэки ьэбэ у йэк жь _____ан онда бэ,
 эве нод у нэһа нэһелэ чол у _____ийа у ьэр'э, кө йа ондабуйи бьгэр'э? Ле гава
 бьбинэ, бь _____асти эз _____эр'а дьбежьм, эве жь бона ве ье гэлэки
 _____а бэ, нэ кө бона нод у нэһед дьн кө онда нэбунэ. Өса жи Баве вэйи
 _____змана нахвазэ, кө жь ван бьч'ука _____эк онда бэ.

(Хэбэр лазьмэ):

Көр'е Инсан ьат, кө йе ондабуйи бьгэр'э у _____ бькэ. Ёун чава
 _____ дькьн? Ёэгэр сэд пэзе мэрьвэки ьэбэ у _____ жь ван онда бэ,
 эве нод у нэа нэелэ _____ у ч'ийа у _____, кө йа ондабуйи
 бьгэр'э? Ле гава бьбинэ, бь р'асти эз _____ дьбежьм, эве жь бона we ье
 гэлэки ша бэ, нэ кө бона нод у нэед дьн кө онда нэбунэ. Ёса жи Баве wэйи
 _____ нахвазэ, кө жь ван _____ йэк онда бэ.

(Жь к'эрэма хwэ, ьун бьньвисьн):

---

8. Мәтта 7: 24-27

(Жь к'эрэма хвэ, ве бьхуньн):

Иса дьбежә: `Ава к'и кӧ ван готьнед мьн дьбьье у пек тинә, әв мина йәки сәрвахтә, вәки мала хвэ сәр кевьр чекьр. Баран бари, ба у лейи р'абун, we мале хьстьн, ле әв мал ьлнәшийа, чьмки ь'име we сәр кевьр бу. Ле к'и кӧ ван готьнед мьн дьбьье у пек найнә, әв мина йәки бе фә'мә, вәки мала хвэ сәр җуме чекьр. Баран бари, ба у лейи р'абун, we мале хьстьн у әв мал ьлшийа.

(Н'әрф лазьмә):

Иса дьбежә: Ава к'и кӧ _____ ан готьнед мьн дьбьье у _____ ек тинә, әв мина йәки _____ әрвахтә, вәки мала хвэ сәр _____ евьр чекьр. Баран бари, ба у лейи р'абун, we мале хьстьн, ле әв мал _____ ьнәшийа, чьмки _____ име we сәр кевьр бу. Ле к'и кӧ ван готьнед мьн дьбьье у пек _____ найнә, әв мина йәки бе фә'мә, _____ әки мала хвэ сәр _____ уме ава кьр. Баран бари, ба у лейи р'абун, we мале _____ ьстьн у әв мал _____ ьлшийа.

(Хэбэр лагьмэ):

Иса дьбежэ:

Ава к'и кӧ ван готьнед мьн дьбье у пек тинэ, эв мина йэки сэрвахтэ, wэки мала хwэ сэр _____ чекьр. Баран бари, ба у _____ р'абун, we мале _____, ле эw мал ьлнэшийа, чьмки _____ we сэр кевьр бу.

Ле к'и кӧ ван готьнед мьн дьбье у пек _____ найнэ, эв мина йэки бе ф'эмэ, wэки мала хwэ сэр _____ чекьр. Баран бари, ба у _____ р'абун, we мале _____ у эw мал ьлшийа.

(Жь к'эрэма хwэ, ьун ьньвисьн):

---

9. Мәтта 8: 23--27

(Жь к'эрэма хвә, ве бьхуньн):

Гава Иса к'этә гәминйе, шагъртед ви т'эви ви чун. У ньшкева ль нав бэре фьртонәкә мэзын р'абу, кө гәми пелада онда дьбу. Ле әв р'азайи бу. Ынге шагърт незики ви бун, ь'шйар кьрын у готьн: `Хөдан! Мә хьлаз кә! Әм онда дьбьн!' Иса ванар'а гот: `Чьма ьун өса тьрсонәкьн, кемиманно?' Ве дәме р'абу, ль ба у бэре ьлат у ь'әму тышт әдъли. Мәрвевд т'эви ви зәндәгьрти ман у готьн: `Әв к'ийә, кө ба у бэр жи гөр'а ви дькьн?'

(Һ'әрф лазьмә):

Гава Иса к'этә гәминйе, _____ агъртед ви т'эви ви _____ ун. У ньшкева ль нав бэре фьртонәкә мэзын р'абу, кө гәми _____ елада онда дьбу. Ле әв _____ азайи бу. _____ ынге _____ агърт незики ви бун, ь'шйар кьрын у готьн: `\_\_\_\_\_ өдан! Мә хьлаз кә! Әм онда дьбьн!' \_\_\_\_\_ са ванар'а гот: `_____ ьма ьун өса тьрсонәкьн, кемиманно?' _____ е дәме р'абу, ль ба у бэре ьлат у ь'әму тышт әдъли. Мәрвевд т'эви _____ и зәндәгьрти ман у готьн: `Әв _____ ийә, кө ба у бэр жи гөр'а ви дькьн?'

(Хэбэр лазьмэ):

Гава Иса к'этэ _____, шагъртед ви т'эви ви _____. У
 нышкева ль нав б'эре фъртонэкэ мэзын р'абу, кө гэми _____ онда дьбу.
 Ле эw р'азайи бу. Ынге _____незики ви бун, ь'шйар кърн у
 готын: `Хөдан! Мэ \_\_\_\_\_ кэ! Эм онда дьбьн! Иса ванар'а гот: `
 Чьма ьун өса тьрсонэкьн, кемиманно? We дэме р'абу, ль ба у
 _____ ьлат у ь'эму тьшт э'дьли. Мэрьвед т'эви ви зэндэгърти ман у
 готын: `Эв _____, кө ба у _____ жи гөр'а ви дькьн?

(Жь к'эрэма хwэ, ьун бьньвисьн):

---

10. Мәтте 8:14-17

(Жь к'эрэма хвә, ве бьхуньн):

Гава Иса ьатә мала Пәтрус, хасийа ви т'айеда п'алдаи дит. Әви дәсте ве гьрт у т'айе жи бәрда. Әва жи р'абу, бәрдәсти вир'а кьр. Гава бу евар, гәләк щьнак'әти анинә щәм ви. Әви бь хәбәре р'өб'ед хьраб дәрхьстьн у ь'әму нәхвәш қәнщ кьрын. Әва өса бу, кө әв готьна Ишайа п'ехәмбәр бе сери: Әви нәхвәшийед мә ьлдан сәр хвә у ешед мә к'ьшандьн.

(Һ'әрф лазьмә):

Гава Иса ьатә мала Пәтрус, хасийа ви _____ айеда п'алдаи дит. _____ ви дәсте ве гьрт у _____ айе же бәрда. Әва жи р'абу, бәрдәсти _____ ир'а кьр. Гава бу евар, гәләк _____ ьнак'әти анинә щәм ви. Әви бь _____ әбәре _____ өб'ед хьраб дәрхьстьн у ь'әму нәхвәш _____ әнщ кьрын. Әва өса бу, кө әв готьна Ишайа _____ ехәмбәр бе сери: Әви нә _____ әшийед мә ьлдан сәр хвә у ешед мә _____ ьшандьн.

(Хәбәр лазьмә):

Гава Иса ьатә _____ Пәтрус, хасийа ви т'айеда _____ дит. Әви дәсте ве гьрт у _____ же бәрда. Әва жи р'абу, _____ вир'а кьр. Гава бу евар, гәләк _____ анинә щәм ви. Әви бь хәбәре _____ дәрхьстьн у ь'әму _____ қәнщ кьрын. Әва өса бу, кө әв готьна Ишайа _____ бе сери: Әви нәхвәшийед мә ьлдан сәр _____ у ешед _____ к'ьшандьн.

(Жь к'эрэма хwə, ьун бьньвисьн):
